

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ЗАСІВ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Розвиток ринкових відносин диктує нові вимоги до розуміння термінів різних галузей права. У нормах права фінансового, цивільного, конституційного, господарського законодавства часто зустрічається різна термінологія стосовно розуміння і уживання категорії фінансова звітність. За відсутності закону про фінансовий контроль в Україні і чіткого (єдиного, недвозначного) визначення дефініції «фінансова звітність», як системної категорії, складно суб'єктам дотримуватися фінансової дисципліни, оскільки законодавець отожднює поняття фінансова і бухгалтерська звітність, а інколи закріплює у нормативно-правових актах інститут фінансової звітності без глибоких наукових розробок, без урахування облікової політики держави, без урахування особливостей в обліку органів місцевого самоврядування, підприємства, приватного власника.

Поняття «фінансова звітність» не знайшло сьогодні належного осмислення і тлумачення у правовій науці, відображення як системної правової категорії, хоча у законодавчих актах і підзаконному регулюванні має досить тривалу історію уживання, використання. Фінансова звітність розуміється як бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів, а також як бухгалтерська та статистична звітність, що містить інформацію про фінансовий стан; як система взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що відображають фінансовий стан.

Розуміння терміна «фінансова звітність» передбачає осмислення реалізації юридичних обов'язків певних осіб звітувати про фінансові результати своєї діяльності. Правом знати інформацію про фінансовий стан суб'єкта фінансово-правових відносин володіє не лише держава, але й народ у можливих і визначених випадках (опублікована фінансова звітність банків, акціонерних товариств, ін.), передбачених законом, враховуючи захист інформації. Фінансові звіти про результати діяльності не завжди можуть бути об'єктивні, оскільки різні елементи балансу втрачають свою вартість з різною швидкістю [1, 154].

Питанням фінансової звітності, її змісту, елементам у юридичній та економічній науці та літературі приділяли увагу А. І. Берлач, В. Т. Білоус, А. В. Бризгалін, Л. С. Васильєва, Л. К. Воронова, А. С. Гальчинський, О. Н. Горбунова, О. Д. Данілов, П. С. Єщенко, Е. Ю. Жидкова, С. В. Запольський, А. Й. Іванський, О. В. Качур, Н. І. Костіна, М. П. Кучерявенко, С. В. Онишко, О. П. Орлюк, М. В. Петровська, Д. М. Рева, А. Н. Романов, Л. А. Савченко, Д. М. Серебрянський, В. К. Шкарупа та ін.

Теорія менеджменту як частина науки управління тісно пов'язана з реальними економічними процесами і тільки в окремих формалізованих частинах носить абстрактний від життєвих ситуацій характер. У книзі М. Мескона, М. Альберта, Ф. Хедоурі «Основи менеджменту» виділено чотири провідні шко-

ли управлінської думки, що сформувалися у першій половині ХХ ст.: школа наукового управління, адміністративна школа, школа психології і людських стосунків та школа науки управління (кількісна школа) [2, 46]. Менеджмент фінансовий — система принципів, методів і форм організації фінансових відносин, управління фінансами з метою підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності [3].

На думку російського ученого С. В. Запольського, на початковому етапі розвитку фінансове право як наука про державні видатки мало суто службовий характер, протиставляючи суспільство як саморегульований організм, що саморозвивається, державі як носієві державного інтересу. Це було продиктовано потребою влади створити особливий, відмінний від загальнозастосованого права юридичний режим регулювання фінансових відносин [4, 29].

У країнах з розвиненими ринковими відносинами щороку торговельною палатою, промисловими асоціаціями або урядом публікується інформація про «нормальні» значення показників рентабельності. Зіставлення розрахункових показників рентабельності з їх допустимими значеннями дозволяють зробити висновок про рівень прибутковості підприємств, про фінансовий стан. У Росії, доки ця практика відсутня, базою порівняння може служити інформація про величину аналогічних показників у конкретній галузі, основних конкурентів [1, 230]. Як слушно вказує професор В. Ф. Мартиненко, основною функцією державного управління має стати оптимізація синергетичного результату взаємодії суб'єктів господарювання, що застосовують інвестиційні ресурси для досягнення особистих та суспільних цілей виробництва [5, 42].

Сукупності незмінних висновків, що можуть бути безпосередньо застосовані до політики, економічна теорія нам не дає. Джон Мейнар Кейнс скоріше віддає перевагу методу, ніж вченню, апарату розуму, техніці мислення, що допомагає їй володарю робити принципові висновки [6, 10]. Як зазначає основоположник вітчизняної науки фінансового права Л. К. Воронова, «нова фінансова політика держави провадиться у життя через фінансове законодавство: у правових нормах, що регулюють фінансові відносини, знаходить своє відбиття політика, скерована на використання фінансів в інтересах побудови незалежної суверенної України. Фінансово-правові норми закріплюють проведення фінансових заходів, пов'язаних з переходом до ринкової економіки, що докорінно змінює характер цих норм» [7, 3].

На думку російського вченого-юриста О. Н. Горбунової, за кожною фінансово-правовою нормою обов'язково криється її економічний зміст, що є об'єктивною реальністю, підпорядкованою економічним законам [8, 39].

Взаємопов'язані явища — політика держави: фіскальна, монетарна, бюджетна і економіка, як зазначає відомий вчений-правник О. П. Орлюк, здатна впливати на розвиток фінансового ринку. Дії органів місцевої та центральної влади, податкова система, банківський нагляд значною мірою впливають на функціонування фінансового ринку [9, 3]. Нині не лише на рівні приватного сектора, а й на рівні органів державної влади поступово починає превалювати думка, що держава повинна не керувати, а регулювати національну економі-

ку. Відповідно, правове регулювання фінансової діяльності є однією з форм державного регулювання економіки [9, 4].

Провідний вітчизняний вчений-економіст С. В. Онишко вважає фінансову політику України неефективною через відсутність заходів монетарної політики, зокрема обмеження грошової маси, що спричинило кризу неплатежів; кредитної — стимулювання ринку державного запозичення через покриття резервів коштами, вкладеними у державні цінні папери; знецінення облікової політики НБУ через переважне врахування лише ситуації на кредитному ринку; валютної — перекося, що призвели до трансемісійних механізмів поповнення грошей в обігу, що призвело до розкручування темпів інфляції шляхом надмірного стимулювання внутрішнього попиту та збільшення негативного сальдо рахунку поточних операцій, а також відсутність скоординованих дій окремих ланок фінансових відносин [10, 193].

На нашу думку, для забезпечення якісно нової фінансової політики держави, направленої на зростання добробуту і економічного зростання у цілому, а також забезпечення соціально-економічної ефективності державних програм необхідно виконати такі завдання:

- при формуванні фінансової політики скоординувати роботу у першу чергу Міністерства економіки та Міністерства фінансів з політичними організаціями та громадськістю;

- підготувати та прийняти узгоджені концепції, програми, плани, закони та інші управлінські рішення з метою ефективного розміщення фінансових ресурсів та розподілу доходів, забезпечивши виконання стратегічного плану розвитку держави;

- удосконалити систему фінансового контролю та забезпечити високий рівень фінансової дисципліни для захисту прав власності та інтересів майбутніх поколінь;

- забезпечити достовірність показників фінансової звітності з метою стабільності розвитку суспільства;

- проводити динамічне обстеження і аналіз зовнішнього і внутрішнього фінансового ринку задля ефективності використання фінансових ресурсів;

- вжити необхідних заходів для підвищення правосвідомості та податкової культури у суспільстві;

- створити умови для повної зайнятості населення і різних форм господарювання.

При здійсненні нами детального аналізу податкових правовідносин стає очевидним, що принцип винності платника податків, закріплений Законом України № 2181 [17] з покладанням обов'язку під час проведення перевірки доводити правомірність своєї поведінки, планується замінити на принцип презумпції невинуватості (з чим ми погоджуємося в частині кримінального переслідування), але при цьому, враховуючи можливість застосування конфлікту інтересів і податкового компромісу, на нашу думку, залишається значний ризик для оцінки дій податкового працівника з огляду надання переваг і відповідальності за антикорупційним законодавством.

Для виборних і призначених політичних лідерів основним питанням у сфері контролю є забезпечення дійсного контролю над організаціями, що займаються виробленням та впровадженням політики [11, 174]. Саме поняття «контроль» може викликати складності, оскільки це слово (та інші споріднені з ним) у різних мовах і в різних державних традиціях має неоднакове значення. Слово «controle» у французькій та «kontrolle» у німецькій мовах, як правило, означає бухгалтерські перевірки або перевірки повноважень, тоді як в англійській мові воно має значно ширше значення [11, 13]. Контроль — це те, що утримує стан певної заданої системи у межах бажаної часткової вибірки її можливих станів [11, 14].

Згідно з Конституцією України (ст. 92) виключно законами України встановлюються засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків. Господарський кодекс України встановлює правові основи господарської діяльності і закріплює правило (ст. 19. п. 8), що усі суб'єкти господарювання зобов'язані здійснювати первинний (оперативний) та бухгалтерський облік результатів своєї роботи, складати статистичну інформацію, а також надавати відповідно до вимог закону фінансову звітність.

Енциклопедичний словник містить визначення терміна «політика облікова» як сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності [12, 473]. Облікова політика банку — сукупність визначених у межах чинного законодавства принципів, методів і процедур, що використовуються банком для складання та подання фінансової звітності [13]. У великому тлумачному словнику сучасної української мови звітність визначено як: 1. Проведення звіту, звітування. 2. Документація встановленої форми, що містить звіт про що-небудь. Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан підприємства за звітний період [14, 354]. Сьогодні можна сказати про те, що в регулюванні питань обліку є значна кількість нормативно-правових актів, що по-різному визначають поняття податкової, бухгалтерської, статистичної, фінансової звітності.

Фінансова звітність — бухгалтерська та статистична звітність, що містить інформацію про фінансовий стан товариства в обсягах та формою, передбаченою чинним законодавством, затвердженою наказом Фонду державного майна від 24 червня 2004 р. № 1241 «Про затвердження критеріїв оцінки ефективності управління корпоративними правами держави».

При цьому статистичний звіт, статистична звітність (звіт, звітність) — форма звітності (бланк) державного статистичного спостереження, за якою респонденти подають інформацію органам державної статистики під час збирання державної статистичної звітності у вигляді звіту затвердженого зразка та за підписом посадових осіб, які відповідають за достовірність наданої інформації (Держкомстат, Наказ «Про проведення пілотного проекту щодо збирання й обробки звітності в електронній формі» від 25 лютого 2009 р. № 69). Статистичний показник — це сукупність ознак, що характеризують обставини, до яких вони відносяться (що? де? коли? і яким чином? підлягає вимірюванню),

а статистичні дані — сукупність показників, отриманих у результаті статистичного спостереження або обробки даних [15, 248].

Бухгалтерський облік — процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства (юридичної особи) зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень — визначено Законом України «Про бухгалтерський облік і звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV, наказом Мінтранспорту та зв'язку «Про затвердження Інструкції про проведення контрольних заходів фінансово-господарської діяльності підгалузей, об'єднань, підприємств, установ та організацій системи Міністерства транспорту та зв'язку України» від 28 березня 2006 р. № 275, розпорядженням Антимонопольного комітету «Методика визначення відносин контролю» від 24 грудня 2002 р. № 397-р.

Енциклопедія банківської справи фінансову (бухгалтерську) звітність визначає як систему взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що відображають фінансовий стан банку та результати його діяльності за звітний період [16, 525]. Схоже визначення «фінансова (бухгалтерська) звітність як система взаємопов'язаних узагальнюючих показників, що відображають фінансовий стан банку та результати його діяльності за звітний період» містить постанова Правління НБУ від 30 грудня 1998 р. № 566, зареєстрована у Міністерстві юстиції України 1 лютого 1999 р. за № 56/3349, де метою складання фінансової звітності є надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан і діяльність банку користувачам для прийняття економічних рішень.

Згідно з Постановою Правління НБУ від 30 грудня 1998 р. № 566, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 лютого 1999 р. № 56/3349, бухгалтерський (фінансовий) облік забезпечує своєчасне та повне відображення усіх банківських операцій та надання користувачам інформації про стан активів і зобов'язань, результати фінансової діяльності та їх зміни. На основі даних фінансового обліку складається фінансова звітність. Бухгалтерський (фінансовий) облік в банках України — це складова системи обліку, що включає сукупність правил, методик та процедур обліку для виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про операції банку зовнішнім користувачам, а також внутрішнім користувачам для прийняття управлінських рішень. Бухгалтерський облік банку є складовою інформаційної системи банку та включає: облік операцій за відповідними рахунками на підставі автоматизованих та ручних проводок. Операція банку — дія або подія, що викликає зміни фінансового стану банку; складання агрегованих та детальних звітів.

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (далі — Закон України № 996). Проте у розділі IV «Фінансова звітність» Закону України № 996 наголошується, що на основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані складати фінансову звітність, що включає: баланс, звіт про

фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до звітів (ст. 11).

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період — визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV, наказом МФУ від 31 березня 1999 р. № 87 «Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку», наказом ГоловкиРУ від 9 жовтня 2007 р. № 232 «Про затвердження Методики», наказом Держкомстату від 25 лютого 2009 р. № 69 «Про проведення пілотного проекту зі збирання й обробки звітності в електронній формі», розпорядження Антимонопольного комітету від 24 грудня 2002 р. № 397-р «Методика визначення відносин контролю».

Згідно із рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11 квітня 2006 р. № 234 «Про затвердження Положення про порядок реєстрації випуску звичайних іпотечних облігацій, проспекту емісії, звіту про результати розміщення іпотечних облігацій, погашення та скасування реєстрації випуску іпотечних облігацій», рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 5 березня 2006 р. № 244 «Про затвердження Положення про реєстрацію випуску сертифікатів фонду операцій з нерухомістю, проспекту емісії, звіту про результати розміщення сертифікатів фонду операцій з нерухомістю, погашення сертифікатів фонду операцій з нерухомістю та скасування реєстрації випуску» — фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів емітента за звітний період.

Форми обов'язкової податкової звітності (податкові декларації чи податкові розрахунки) (пп. 4.4.2 ст. 4 Закону України № 2181), визначені центральним органом, повинні відповідати нормам та змісту відповідного податку, збору (обов'язкового платежу) [17]. Необхідно оподаткувати обороти тіньової економіки, які, за висновками експертів, значно зросли минулого року. За участі сумнівних підприємств з легальної економіки щомісячно виводиться приблизно 7 млрд грн, що призводить до прямих втрат бюджету, а тому перед новим урядом у складних економічних умовах стоять нелегкі завдання з підвищення соціальних стандартів, підтримки економіки, погашення запозичень попередніх періодів. Все це потребує ефективної роботи податкових органів щодо наповнення бюджету країни. Податки повинні платити всі, і тоді держава матиме стабільний фінансовий ресурс для реалізації соціальних програм, але виконувати завдання з надходжень до державного бюджету потрібно не за рахунок фіскального тиску на легальних суб'єктів господарювання, а масштабним наступом на тіньову економіку. Резерви для виконання цих завдань є у кожному регіоні — наголосив на нараді 9 квітня 2010 р. Голова ДПА України О. О. Папаїка [18].

Відповідно до ст. 56 Бюджетного кодексу України єдині правила бухгалтерського обліку усіх фінансових операцій, активів і фінансових зобов'язань держави визначаються Державним казначейством за погодженням з Міністерством фінансів України. У листі ДПА України від 23 січня 1998 р.

№ 663/11/15-0416 «Про податковий облік» О.Шитря зазначив: «З метою оподаткування змінено порядок нарахування амортизаційних відрахувань, перейшли на принцип нарахування від балансової вартості груп основних фондів, а не за об'єктами, як раніше. Ведення податкового обліку передбачено Законом України від 3 квітня 1997 р. № 168/97-ВР «Про податок на додану вартість», що не виключає змін у порядок ведення бухгалтерського обліку. Податкову звітність спрощено, оскільки платнику необхідно подавати одну декларацію замість трьох (з торгової, виробничої діяльності і з імпортованих товарів) [19].

Податкова звітність, отримана контролюючим органом від платника податків як податкова декларація, що заповнена ним всупереч правилам, зазначеним у затвердженому порядку її заповнення, може бути не визнана таким контролюючим органом як податкова декларація, якщо в ній не зазначено обов'язкових реквізитів, її не підписано відповідними посадовими особами, не скріплено печаткою платника податків. У цьому випадку, якщо контролюючий орган звертається до платника податків з письмовою пропозицією подати нову податкову декларацію з виправленими показниками, то такий платник має право: надати таку нову декларацію разом зі сплатою відповідного штрафу; оскаржити рішення податкового органу у порядку апеляційного узгодження (пп. 4.1.2 ст. 4 Закону України № 2181).

Запозичуючи досвід побудови категорій, слід звернути увагу на визначення терміна «облікова політика з метою оподаткування» у Податковому кодексі Російської Федерації, як обрана платником податків сукупність, що допускається Кодексом, способів (методів) визначення доходів та (або) витрат, їх визнання, оцінка і розподіл, а також урахування (облік) інших необхідних для цілей оподаткування показників фінансово-господарської діяльності платника податків [20].

У великому тлумачному словнику сучасної української мови термін оптимізація визначено як: 1) надання чому-небудь оптимальних, найбільш сприятливих співвідношень; 2) покращання характеристик системи [14, 677], а термін добросовісність як: властивість чесно, старанно і сумлінно виконувати свої обов'язки [14, 230].

З метою уточнення визначень щодо фінансової звітності та удосконалення покращання термінології необхідно визнати, що методів її складання є багато, а саме: нормативний, балансовий, аналітичний, економіко-математичний та інші. Тому, на нашу думку, найбільш оптимальним було би визначати фінансову звітність як систему взаємопов'язаних, узагальнюючих показників фінансового стану та результатів діяльності суб'єкта, статистичної інформації за звітний період, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб різних користувачів у обсягах, за формою та у спосіб, визначених законом.

Література

1. Васильєва Л. С. Финансовый анализ / Л. С. Васильєва, М. В. Петровская. 4-е изд., перераб. и доп. М. : КНОРУС, 2010. 880 с.

2. Райзберг В. А. Управление экономикой : учебник / В. А. Райзберг, Р. А. Фатхутдинов. — М. : ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1999. — 784 с.
3. Укоопспілка. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стапу підприємств від 28.07.2006 р. // Вісті Центральної спілки споживчих товариств України. — 2006. — № 30, 28 лис.; № 31, 4 серп.; № 32, 11 серп.
4. Запольский С. В. Дискуссионные вопросы финансового права : [монография] / С. В. Запольский. — М. : РАП, Эксмо, 2008.
5. Матрипенко В. Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні : навч. посіб. / В. Ф. Матрипенко. — К. : ПАДУ, 2008. — 300 с.
6. Гальчинський А. С. Економічна теорія : підручник / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко. — К. : Вища шк., 2007. — 503 с. : ілюстр.
7. Фінансове право : навч. посіб. для студ. юрид. вузів та ф-тів / за ред. Л. К. Воронової. — К. : Велтурі, 1998. — 384 с.
8. Горбунова О. П. Финансовое право и финансовый мониторинг в современной России / О. П. Горбунова. — М., 2003.
9. Орлюк О. П. Фінансове право : навч. посіб. / О. П. Орлюк. — К. : Юрінком Інтер, 2003. — 528 с.
10. Онисько С. В. Активізація ендогенних механізмів розвитку фінансової сфери в Україні // Фінансова сфера та її роль у зростанні конкурентних переваг національних економік : матеріали наук.-практ. конф. — Ірпінь, 2009. — Ч. I. — С. 192–195.
11. Контроль в органах исполнительной власти в современных условиях: размайття, спільні риси та зміни : пер. з англ. / упоряд.: Кристофер Гуд, Олівер Джеймс, Б.Гай Пітерс, Колін Скот. — К. : К.І.С., 2006. — 274 с.
12. Сліпуншко О. М. Україна : енцикл. слов. / О. М. Сліпуншко. — К. : Аконіт, 2008. — 768 с.
13. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України : постанова Правління НБУ від 30 груд. 1998 р. № 566, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 1 лют. 1999 р. за № 56/3349.
14. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. — 1440 с.
15. Ковтун П. В. Теорія статистики : курс лекцій, практикум / П. В. Ковтун. — К. : «Імскс-ЛТД», 2007. — 276 с.
16. Енциклопедія банківської справи України / редкол.: В. С. Стельмах (голова) та ін. — К. : Молодь : Ін Юре, 2001. — 680 с. : ілюстр. (вкл. 88 с.
17. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами : Закон України від 21 груд. 2000 р. № 2181-III [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України. — 2001. — № 7. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
18. http://sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249257&cat_id=90622.
19. ДПА України від 23.01.98 № 663/11/15-0416 «Про податковий облік» // Бизнес. — 1998. № 16.

Анотація

Трофімова Л. В. Фінансова звітність як засіб фінансового менеджменту. — Стаття.

У статті досліджено різні підходи до визначення поняття «фінансова звітність» і запропоновано авторську дефініцію, узагальнено особливості правового регулювання суспільних відносин щодо звітування про фінансові результати діяльності, окреслено завдання для забезпечення якісно нової фінансової політики держави з метою удосконалення управління і організації фінансових відносин.

Ключові слова: бухгалтерський облік, завдання, менеджмент, стратегія, облікова політика, фінансова звітність, фінансова політика.

Аннотация

Трофимова Л. В. Финансовая отчетность как средство финансового менеджмента. — Статья.

В статье исследованы различные подходы к определению понятия «финансовая отчетность» и предложена авторская дефиниция, обобщены особенности правового регулирования общественных отношений по отчетности о финансовых результатах деятельности, определены задачи для обеспечения качественно новой финансовой политики государства с целью совершенствования управления и организации финансовых отношений.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, задания, менеджмент, стратегия, учетная политика, финансовая отчетность, финансовая политика.

Summary

Trofimova L. V. Financial Reporting As the Measure of Financial Management. — Article.

In article various approaches to concept definition «the financial reporting» are investigated and the author's definition, generalized feature of legal regulation of public relations in the reporting of financial results of activity, defined tasks to ensure qualitatively new financial policy of the state for the purpose of perfection of management and the organization of financial relations.

Keywords: accounting, tasks, management, strategy, accounting policy, financial reporting, financial policy.

УДК 340.12:321

С. В. Джолос

ЕТАТИСТСЬКА ДЕРЖАВА ЯК ЦІННІСТЬ

У сучасних умовах спостерігається різке скорочення сфери втручання держави, мають місце різні виклики її суверенітету і престижу. Ліберально-ринкова доктрина відводить державі в кращому разі роль «нічного сторожа», а міжнародні організації все більше обмежують її повновладдя і т.ін.

Слід відзначити, що за умови подальшого скорочення правомочностей держави, цілком можливо, що в майбутньому її ефективність впаде до нуля, що призведе до всезагального хаосу. Разом із тим, хоча ідеї бездержавного існування відомі з давніх часів (починаючи від ідеалізації первісного суспільства і закінчуючи анархістськими та комуністичними теоріями), на сьогоднішній день відсутні будь-які більш-менш серйозні альтернативи державного стану, і важко навіть уявити, що якийсь інститут міг би зайняти в бутті суспільства ту нішу, яка зараз належить державі.

Враховуючи викладене, ми наслідимося сказати, що численні негаразди на зразок світової кризи, глобальних проблем сучасності та системних криз у ряді країн є наслідком недостатньо широкої влади держави або неправильного її застосування.

Тож, актуальність даної роботи обумовлена необхідністю утвердження цінності та апології інституту держави в цілому (який зазнає все більшого пригнічення в умовах сьогодення) та етатистської держави (як явного антипода популярній нині політико-правовій парадигмі ліберальної демократії) зокрема.

Ще Платон, Арістотель, Н. Макіавеллі, Г. В. Ф. Гегель вважали державу найвищим благом людства, хоча сам термін «етатизм» (від фр. l'état — держава) виник лише у 1880-х рр. для означення доктрини, яка вимагає максимального посилення впливу держави і розширення повноважень її органів. При цьому, слід відзначити, що етатистська ідеологія є антиподом анархізму і родовладдя, і розглядає державу як найвищий результат і мету суспільного